Ч. 195 (13.143). Львів, субота 3. вересня 1932. Pocztowa opłata kaltacono ryczałtem. Рік LIII.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і канад. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.



## Німецькі парадокси.

*Львів, 1. вересня 1932.*

До цього часу знали люди один великий парадокс німецького політичного життя: що цісарський фельдмаршал є президентом республики. Але до цього парадоксу всі вже привикли, пояснивши собі, що старий вояка є патріотом і здисциплінованою людиною і тому й у його новій ролі „Гаймат унд Ордунґ“ є кермуючою девізою. Тимчасом нахлинула така висока хвиля всяких гротескових парадоксів, що під нею важко вже розпізнати хто є правдивий, а хто фальшивий оборонець приповідкового — трошки вже анахронічного німецького порядку.

Маршала Гінденбурґа вибрали канцлер Брінінґ, центровці й соціялісти; вкоротці після свого вибору Гінденбурґ димісіонував Брінінґа й покликав уряд Папена, якого Брінінґ і центровці заатакували негайно в небувалий до того часу гострий спосіб. Уряд Папена обняв керму запевнивши собі „невтральну прихильність“ націонал-соціялістів і тому слушно вважали його всі в Німеччині і поза Німеччиною закаптуреним урядом Гітлера, без Гітлера і його партійців, але з ген. Шляйхером, як з довіреною людиною Гітлера. Нині Гітлер і гітлерівці ведуть хрестоносний похід проти уряду Папена, а Папен виголошує про гітлерівців промови, наче під диктатом ненавидженого Брінінґа. Уряд Папена розписав парламентські вибори, сподіючися найти в новому парламенті таку плинку центро-праву масову більшість, або таку неміч скласти взагалі якунебудь більшість, що можна буде правити з парламентом без парламенту з ще кращим і певнішим успіхом, ніж подібний штукар Брінінґ. По цій лінії справді йдуть вибори, цифри вислідy голосування і поділу мандатів дають справді образ хаосу й безсилля нового райхстаґу, а тимчасом той новий райхстаґ зараз на свому першому засіданні маніфестує величезну здисципліновану більшість, яка недвозначно звертається проти папенівського уряду. Мало того: перше засідання райхстаґу відкриває старенька Кляра Цеткін, німецька жидівка, й виголошує одногодинну боєву комуністичну промову, в якій лає і гітлерівців і центр і соціялістів і уряд Папена, та в якій проте — вона ворог демократичного парляментаризму — протестує проти антипарляментарних устроєвих експериментів. — Гітлерівці й уся німецька правиця заповідали мало не революцію на випадок, якщо їх „національна гідність“ буде спровокована появою жидівки-комуністки на президіяльному місці райхстаґу — а тимчасом Кляра Цеткін вийшла на те місце, годину говорила й зійшла з нього серед овацій комуністичних послів та зворушливо льояльної мовчанки всієї палати, від націонал-соціялістів до соціял-демократів. — Соціял-демократи відгрожувались, що на вибір гітлерівця на президента райхстаґу зареаґують, як на провокацію; а тимчасом не лише гітлерівець (та ще й командант штурмових баталіонів, капітан у брунатному однострою) став президентом зараз-же у першому голосуванні, але соціял-демократів взагалі виключили з цілої президії — а соціял-демократи наче воду в рот набрали. Виходить на президіяльне місце репрезентант яскраво протипарляментарної течії і того політичного табору, який від початку свого істнування називає нещастям і трагедією німецького народу республиканську ваймарську конституцію — і заповідає оборону тієї конституції, пригадуючи марш. Гінденбурґові, що він на неї присягав! — Весь гітлерівський рух ішов під гаслами боротьби за повноту влади й не було такої лайки, що не посипалась би на голову Брінінґа, — а нині націонал-соціялісти і центр ідуть одною лавою проти фон Папена і „німецьких-націоналів“ Гуґенберґа і їхнім спільним змаганням є кабінет Гітлера з Брінінґом, як міністром закордонних справ. — Зібрався німецький парлямент і пруський сойм, скликані з волі уряду, а німецький уряд ще перед першим засіданням добував від президента республики підпис під декрет про розвязання парляменту, а пруський державний комісар заявляє, що пруський сойм не є для нього ніяким авторитетом... — Перли досі гітлерівці до всяких нових виборів, вважаючи зберігання старого парляменту каміном образи, — аж ураз, навіть не здобувши в новому парляменті безоглядної більшости, завзято боронять цього парляменту коаліцією з центром та й чути не хочуть про нові вибори...

Ось низка фактів, які разом дають образ, в якому справді важко зорієнтуватися людям, які не признають парадоксу й ґротескових ситуацій у політиці. Ми, у Польщі, маємо вже під цим оглядом деякий „досвід“ і науку і тому такі ситуації нас бодай не дивують. Навчили вони нас передовсім того, що вони виключають усякі прогнози та є показчиком надзвичайно змінливих відносин і поважної устроєвої кризи. Тому й нині зовсім неможливо сказати, чи новий райхстаґ буде в найближчих днях розвязаний, чи теж може фон Папен уступить місце парляментарному гітлерівсько-центровому кабінетові. Невідомо, чи Гінденбурґ триматиметься дальше конституційних приписів, чи теж послухає порад Папена й не розпише нових виборів у конституційному часі. Невідомо теж, як довго буде тривати комісарщина у Прусах, чи коаліція центру з нац.-соціялістами втримається, яку тактику поведуть дальше соціял-демократи, яку ролю відіграє ще ген. Шляйхер і Райхсвера і т. д. і т. д. Над усіми цими питайниками горою стоїть один найважніший факт: перше засідання нового німецького парляменту вказує на те, що державний розум і вимоги тактики стушували взаємну аґресивність німецьких політ. партій. Порозуміння Гітлера з Брінінґом може започаткувати в Німеччині нову еру та змінити авторитет цієї держави й назовні. Чи припиниться ера парадоксів — це покажуть мабуть уже найближчі дні й тижні.

---



## Боротьба за хліб у СРСР.

**Крім декретового виповідження війни крадіжі збіжа ще й боротьба з харчевою спекуляцією!**

Недавно, як це вже відомо нашим читачам, появився в СРСР декрет про гострі, драконські засоби боротьби з масовим явищем розкрадання збіжа зі складів, кооперативних ссипів, з ваґонів, кораблів і з піль (обрізування колосків) та колгоспних і радгоспних (фільваркових) ланів. Наслідки цього декрету вже видно. Досі засудили в СРСР уже кількадесять людей на смерть за розкрадання збіжа. Жертвою присудів впали переважно бідаки, а в тім найбільше селян, яких підозрівали у куркульських настроях. Тепер більшовицька преса розпочала ще одну ударну кампанію боротьби, а саме: вона пропаґує безоглядну боротьбу зі спекулянтами харчових продуктів.

У тій ціли пригадує ця преса постанову уряду СРСР і ЦКомітету ВКП(б) з 6. травня 1932 р., яка вимагає від усіх прокураторських і поліційних органів влади **„вжити заходів, щоби викорінити приватників і перекупників-спекулянтів, які намагаються нажитися на колгоспній торгівлі“.**

Харківський „Комуніст“ (з 24. серпня) пише, що в Сумах „розвелося стільки перекупників-спекулянтів, що через них трудящий не може нічого купити на базарі“. У Кагарлику дійшло до того, що колгоспні базарі перетворили на збіговисько спекулянтів із сусідніх районів: Ржищева, Богуслава, Рокитного й ін." Такі самі відомости подає „Комуніст“ і з інших місцевостей. Така спекуляція процвитає на т. зв. колгоспних базарах, тобто на тих ринках, які постачають сільськими продуктами колективні господарства. Видно, що важко там з цими продуктами, коли їх чомусь скуповують спекулянти. Якби ці базарі були доступні для всіх, то спекулянти не малиб потреби скуповувати товар. Бо коли скуповують, то значить, що мають кому за добрі гроші перепродувати товар. Іншими словами спекулянти перепродують продукти тим, хто не має доступу до колгоспних базарів.

Отже більшовицька преса, проголошуючи безоглядну боротьбу перекупням-спекулянтам за виголотим самим проголошує боротьбу громадян СРСР, які джуванні тих численних громадян СРСР, які могли набути харчові продукти тільки від спекулянтів. Але й цього мало, бо більшовицька преса закликає всіх громадян, а між ними і тих, які добувають харчі тільки від спекулянтів, щоби вони активно допомагали органам ДПУ і прокуратури у виловлюванні спекулянтів. А спекулянтам загрожує незбиняка кара. Постанова з 6. травня 1932 каже про це так: „Органи ДПУ, органи прокуратури й місцеві органи влади обовязані вжити заходів до викорінення спекуляції, **застосовуючи до спекулянтів і перекупників увязнення до концентраційного табору речинцем від 5 до 10 років, без права застосування амнестії“.**

Перспектива „купецької“ карієри для тамошніх „перекупнів-спекулянтів“, як бачимо, нічого собі! Але, незважаючи на те, спекуляція там таки істнує та не заломлюється. Так само, як істнує крадіж зерна. А істнують вони тому, що до цього пре тамошніх людей сам гін самозбереження.



## Ухвали пруського сойму.

БЕРЛІН. (ПАТ). Пруський сойм ухвалив у першому голосуванні голосами всіх проти голосів нім. націоналів внесок гітлерівців, що висловлює догану Папенові як комісареві Прус. Такою самою більшістю принято внесок соц. демократів про ухвалення декрету в справі покликання комісарського уряду. Голосами нац. соціялістів і комуністів перейшло теж внесення, що звільнює державних урядовців від обовязку виповняти доручення держ. комісаря. Врешті принято ще внесок про негайне знесення всіх пресових заборон.

# Новий польський карний закон.

### II. Основи відповідальности.

Карний кодекс знає два роди переступств: злочини і провини (występki); переступства менше важні, т. зв. проступки, обняті, як згадано, окремим правом про проступки або містяться в додаткових карних законах; вони не підлягають підсудности карних судів. Переступства, загрожені карою смерти або вязниці вище 5 літ, є злочинами, загрожені знову основними карами вязниці до 5 літ, арешту вище 3 місяців, або гривни вище 3.000 зол. — є провинами (арт. 12). Злочин можна поповнити лише нарочно. Провину можна поповнити також ненарочно, якщо закон виразно так постановляє (арт. 13). З останнього слідує, що коли закон нічого не постановляє, там ненарочна вина є виключена. Нарочне переступство має місце не лише тоді, коли він передбачує можливість переступного наслідку, або переступности ділання і на це годиться (арт. 14 § 1). Отже кодекс відріжняє злий замір безпосередній і злий замір евентуальний. Прим. стріляю до чоловіка, якого хочу вбити, крізь замкнене вікно, отже мушу також ушкодити чужу власність (розбити шибу). Переступство ненарочне має місце так тоді, коли справець не передбачує переступного наслідку або переступности ділання, хоча може або повинен передбачити (арт. 14 § 2). Є це два роди ненарочної вини: легкодушність (шофер не звільняє на скруті, хоч передбачує можливість вивернення, авто вивертається й ушкоджує тілесно особи, що находяться в ньому) та недбайливість (полишення горіючої ватри в лісі і спричинення небезпеки пожежі лісу).

Обставини, що від них залежить вища каральність, беруться під увагу лише тоді, коли справець про них знав або повинен був знати (арт. 15, § 1). Наслідки вчинку, від котрих залежна вища каральність, беруться під увагу лише тоді, коли справець їх передбачував або повинен був їх передбачити (арт. 15, § 2). В обох наведених параграфах 15. арт. проявляється наглядно одна з чисто модерних основ карного права, т. зв. субєктивізм, у противенстві до т. зв. обективізму, яким визначалося давніше законодавство, м. ін. австр. карний закон з 1852 р. На основі того закону вища каральність крадіжи, спроневірення, обману і т. п. залежала від низки ріжних чисто обективних моментів, як прим. вартість річи, її призначення і т. д., без огляду на те, що справець з якихнебудь причин не міг мати рішучого поняття, що ті обставини в його справі заістнували. На основі теперішнього права така вища каральність при несвідомости справця виключена. Рівнож наслідки вчинку мусять бути справцеві знані, якщо від них залежить вища каральність. Прим. за спричинення смерти, що слідувала з нарочного ушкодження тіла, буде відповідати справець лише тоді, коли він смерть передбачив або міг передбачити. Вслід за тим, к. к. не знає характеристичного для австр. зак. з 1852 р. т. зв. посереднього злого наміру. Пр. § 140, забиття, себто вчинок, наслідком котрого людина тратить життя, а котрий то вчинок поповнено не в намірі забиття (намір безпосередній, § 134), а в іншім неприязнім намірі (намір посередній).

Обставини, що впливають на каральність вчинку, беруться під увагу лише дотично цієї особи, якої вони доторкають (арт. 16). Тут приято принцип індивідуальної вини у протиставленні до принципу вини акцесорійної, підмовників та учасників, знаного австр. законові з 1852 р. Один справець не відповідає за ділання інших, ані за наслідки, викликані іншими. Ближче про це при підмові і помочі.

Не підлягає карі той, що в хвилі вчинку, наслідком психічного недорозвою, психічної недуги або іншого заколочення психічної чинности, не міг розізнати значіння вчинку або покермувати своїм поведенням (арт. 17, § 1).

У справі карної вміняемости станув к. к. на основі т. зв. мішаної методи біольогічно-психіятричної. Справець буде безкарний, якщо він наслідком свого ненормального психічного стану (вродженого або набутого, тривалого або хвилевого) не може розпізнати значіння вчинку чи пак покермувати своїм поведенням. Отже або справець не знає, що робить, або він є свідомий свого вчинку, але воля його така слаба, що він не може здержатися від патольогічного гону до поповнення каригідного вчинку. Одначе припису § 1. не пристосовують тоді, коли справець вправився нарочно в стан заколочення психічної чинности на те, щоби довершити переступство (арт. 17, § 2). Отже справець був вміняемий тоді, коли задумав злий намір, а є невміняемий у хвилі ділання. Він буде відповідати в обсягу задуманого ним у стані вміняемости злого наміру.

Справа евент. правно-цивільної відповідальности справця, що не поніс кари наслідком неосудности п. д. арт. 17, § 1 к. к., є зовсім непересуджена. На підставі індивідуалістичного принципу вчинок того, що підмовив неосудного, оцінюється зовсім самостійно.

Якщо в хвилі поповнення переступства спромога розпізнати значіння вчинку або кермування поведенням була в значнім степені обмежена, суд може приноровити надзвичайне злагодження кари, хіба, що обмеження спосібности є наслідком запоморочення з вини справця (арт. 18, § 1 і 2).

Не поповняє переступства, хто ділає під впливом **фізичного примусу,** якому не міг опертися (арт. 19). Де такий непоборимий фізичний примус, там нема волі, там нема переступства.

Не поповняє переступства, хто ділає під впливом **блуду,** щодо обставини, яка належить до єства вчинку, з винятком ненарочної провини, де блуд був наслідком необережности або недбайливости. Стріляю на стрільниці до людини, яку я хибно вважав за манекіна, хіба, що по моїй стороні заходить вина і я міг сподіватися, що чоловік, який уставляв манекіна-ціль, ще не усунувся в безпечне місце.

Зрештою суд може взяти під увагу оправдану несвідомість безправности вчинку, як основу до надзвичайного злагодження кари (арт. 19, § 2).

Не поповняє переступства, хто ділає в **конечній обороні,** відпираючи безпосередній, безправний напад на якенебудь добро власне або іншої особи (арт. 21). Нема мови про конечну оборону, коли напад вже скінчився, коли хтось обороняється. Прим. проти екзекутора, який ділає в обсягу своїх урядових уповажнень, коли оборона не відповідала нападові, коли напасник грозить словно забиттям чи ушкодженням тіла, а не відомо, чи має зброю або який небезпечний для тілесної цілости предмет при собі. На випадок переступлення границь конечної оборони може суд приноровити надзвичайне злагодження кари, а навіть від кари увільнити (арт. 21, § 2). Переступлення границь конечної оборони не є, як в австр. карнім кодексі, своєрідним переступством; справець відповідає принципіяльно за переступство, яке поповнив (прим. нарочне забиття, ушкодження тіла і ін.). Одначе тому, що справець виходив із правної інституції і лише переступив у якомунебудь напрямі, чи просто ділаючи пр. в афекті ужив помсти, закон дозволяє судді злагодити надзвичайно кару, чи навіть увільнити справця від кари.

Не підлягає карі той, що ділає з метою ухилити безпосередню небезпеку, яка грозить власному або чужому добру, якщо небезпеці не можна було інакше запобігти (арт. 22, § 1). Є тут сполучені дві інституції: **вищої конечности і конечної помочи.** Вища конечність прямує до охорони власного добра, а конечна поміч до охорони чужого добра (пр. конечність позбутися балясту й інших предметів з літака для ратування летунів і подорожних, хоч ті річи при спаданні можуть спричинити нещасливий випадок або шкоду зірвання деревляного чужого даху для охорони перед пожежою). Не ділає в стані вищої конечности той, що має спеціяльний обовязок наражуватися на небезпеку (арт. 22, § 2), прим. лікар, провідник в горах і т. п. Добро пожертвоване не може представляти вартости наглядно більшої, ніж добро хоронене (арт. 22, § 3), прим. для ратування власности не можна викидати з корабля людини. У випадку переступлення меж вищої конечности, суд може приноровити надзвичайне злагіднення кари (арт. 22, § 4). Справа відшкодування цивільного залишається отвертою, закон не висловлюється тут, як при конечній обороні, „не поповнює переступства“, лише „не підлягає карі“.

**Д-р О. Надрага.**



## Центрум переговорює з гітлерівцями.

БЕРЛІН. 1. IX. (ПАТ.) Фракція партії центрум у пруському соймі вибрала спеціяльну комісію для ведення переговорів з національними соціялістами. На її чолі станув Гіртзіфер. У вечірних годинах представники центрум відбули довшу конференцію з провідниками нац.-соціялістів. У засіданні брав участь також Гітлер.

## За озброєння Німеччини.

ПАРИЖ. 1. IX. (ПАТ). В ноті, що її вручив німецький міністр закордонних справ Нарат французькому амбасадорові у Берліні Франсоа Понсетові, виставила Німеччина такі домагання: 1) зміни теперішнього статуту райхсвери, 2) привернення давнього стану, що був получениям служби обовязкової зі службою поліційною, 3) утворення 300.000-ої армії, 4) вдержання тяжкої полевої і надбережної артилерії, 5) вдержання танків, 6) військового летунства без обмежень, 7) утворення школи військових летунів, 8) розбудови воєнної маринарки шляхом збільшення числа кружляків, панцирників і підводних лодок, 9) фортифікацій здовж границь Німеччини, 10) будови 35 фабрик воєнних матеріялів. Досі не повелося одержати точніших інформацій про дані, що містяться в ноті щодо здемілітаризованої смуги Райну, як також щодо фортифікацій на французько-німецькому і польсько-німецькому кордоні.

# ОСТАННІ ВІСТИ

### СТРАЙК НАФТОВИХ РОБІТНИКІВ.

БОРИСЛАВ, 1. 9. ПАТ. Конференція представників нафтових підприємців із делегатами робітничих і гірничих робітників скінчилася безуспішно. Страйк у нафтовому промислі вибухне тому ніччю з 1. на 2. вересня. По дотеперішнім вісткам страйкуватиме „Малопольска“. Щодо інших копалень іще справа нерішена.

### УНЕВАЖНЯТЬ ВИБОРИ В ОКРУЗІ ПЕРЕМИШЛЬ-СЯНІК?

Є чутки, що Найв. Суд на неявнім засіданні уневажнив соймові вибори в окр. Перемишль-Сянік-Березів-Добромиль-Динів, які переведено в осени 1931 р. Так булоб це друге з черги уневажнення у цій окрузі. Вперше уневажнив Найв. Суд вибори м. р., тому, що окр. виборча комісія уневажнила була „старорусску“ лісту, а тепер, як кажуть, уневажнили вибори за подібні надужиття.

Досі нема офіціяльного потвердження тієї вістки.

### ВІТОС РАДИТЬ, ЩОБИ ОПОЗИЦІЯ КИНУЛА СОЙМ.

У соймі відбувся зїзд послів селянської та соціялістичної партії. В посольських кругах здогадуються, що сойм збереться мабуть у другій половині жовтня. Опозиційні посли кажуть, що сили тих партій зростають. Присутній був теж Вітос, який, як кажуть, є за сецесією опозиційних послів, бо праця тих послів у соймі безцільна.

### ПЕРШИЙ НАГЛИЙ СУД У СТАНИСЛАВОВІ.

Між Загвіздям і Пасічною (Станиславівщина) поліція арештувала Андр. Гоголя, Фр. Журавського та Ст. Голинського, які були напали на хату Дм. Грицуляка. Тоді то Журавський зранив був смертельно Грицуляка ножом і він помер у шпиталі. За це вбивство й інші злочини арештовані стануть перед наглим судом. Буде то перший наглий суд у Станиславові.

### ВБИЛИ БІЛЬШОВИЦЬКОГО КУРЄРА.

ВИЛЬНО, 1. 9. ПАТ. У міжнароднім поїзді ч. 9687 вбив хтось визначного члена ДПУ Стуґліцького. Залізнича служба найшла Стуґліцького з кинжалом у серці. Він їхав до Берліна з з дуже важними документами. У Москві перестерегли Стуґліцького, що йому грозить небезпека, тому він змінив напрямок і їхав міжнароднім поїздом через Латвію. У вбитого забрали всі документи й готівку.

### ПОМИЛУЮТЬ ЗАСУДЖЕНИХ.

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. Завтра комісарський уряд Прусії ухвалить постанову в справі бойтенського присуду. „Берл. Тґт.“ здогадується, що треба сподіватися, що комісарський уряд замінить кару смерти 5 гітлерівцям на тюрму.

### ФРАНЦУСЬКИЙ КАБІНЕТ РОЗГЛЯДАЄ НІМЕЦЬКУ НОТУ.

ПАРИЖ, 1. 9. ПАТ. Премієр Еріо, на запит представника „Ексцельзіора“ яка його думка в справі німецької ноти, відповів, що нота викликала обосторонні дипльоматичні посунення. Уряд розгляне її якнайпильніше. Всеж — закінчив Еріо — не псуватимемо собі з тієї причини останніх днів вакацій.

ПАРИЖ, 1. 9. ПАТ. Преса повідомляє, що кабінет сьогодні розглядатиме німецьку ноту.

### ДУЖАННЯ.

У **четвер** Колеф зремісував із Кравзером. Дозе здискваліфікований з Торновом, Д'Олівера поборов Тібермонта, Прохаска поборов Стібора, Штекер Вілінга.

У **пятницю** Штекер бореться з Прохаскою, Каван із Кравзером, Валюшевський з Дозе, Торнов із Стібором і Колеф із Гарковенком (рішаюча).

# Студентські справи.

### СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

**(З інформаційної комісії Т-ва Прих. Освіти у Львові.)**

Львівський університет має пять виділів: 1) теольогічний (римо-кат.), 2) правничий, 3) лікарський, 4) гуманістичний, 5) матем.-природничий. При виділі права істнують крім обовязкових загальних правничих студій іще доповняючі студії: а) відділ економічно-адміністраційний, б) дипльоматичний, в) судовий. При виділі лікарськім є відділ фармацевтичний. На виділі правничім і лікарськім є „нумерус клявзус" для нововступаючих і студентів вищих літ, які переносяться з інших університетів.

Кандидати, що стараються про приняття на перший рік студій одного з виділів, підлягають лікарським оглядинам. Подання про приняття можна вносити між 1—12. вересня ц. р. До подання треба долучити: 1) метрику, 2) річні свідоцтва з 7 і 8 кл., 3) свідоцтво зрілости з клясичної або гуманістичної гімназії (на виділ мат.-природничий може бути принятий також кандидат з мат.-прир. гімназії), 4) посвідку лікарської провірки, 5) військовий документ, якщо кандидат є в часі обовязку військової служби, 6) свідоцтво моральности, якщо кандидат має перерву в студіях. Свідоцтво на провінції має бути потверджене політичною владою (старовством), в більших містах городським старовством, 7) свідоцтво відходу, якщо кандидат переноситься з іншого університету, 8) свідоцтво убожества, якщо кандидат хоче старатися про звільнення (чи відрочення) від шкільних оплат. Свідоцтво мусить бути виставлене на приписанім бляжеті (можна набути в університеті), потверджене урядом громадським, парохіяльним і старовством.

У тому самому часі відбуваються лікарські оглядини в такому порядку: букви: А, Б, Ц, Д — 1, Е, Ф, Ґ, Г — 2, І, Й, К — 3, К, Л, М — 5, Н, О, П — 6, Р, С(кв) — 7, С — 8, Т, У, В — 9, Ікс, И, З — 10. XI. ц. р. Кандидати купують поручаючі карти до лікаря, наклеюють на них візитові знимки і в означеному дні зголошуються при вул. Піярів (кліника) в лікарській комісії. Вислід полагодження подань про приняття буде поданий до відома оголошенням на „чорних таблицях" відповідних відділів між 12—15. вересня. Крім цього петентів можуть взивати поодинокі декани відповідних виділів до себе на авдієнцію.

Вписи принятих і старих студентів відбуваються між 16—30. вересня ц. р. в поазбучному порядку.

Лікарські оглядини й адміністраційні кошти виносять 14 зол., які треба згори при вношенні подання зложити. Нововступаючих на перший рік студій обовязують нові шкільні оплати в сумі 320 зол. Вписове в сумі 30 зол. платиться згори при вписі. Решту у двох ратах в часі року. Старі студенти платять дотеперішні оплати. Згідно з розпорядком Міністерства В. Р. і О. П. звільнення від оплат будуть досить обмежені. Першенство мають діти воєнних інвалідів, кавалерів ордеру „Віртуті Мілітарі", державних урядовців та емеритів і заводових військових. Бачимо з того, що українські студенти мало зможуть користати зі звільнень від оплат.

В часі від 1.—30. вересня ц. р. в Академічнім Домі (вул. Супінського 21) постійно в канцеляріях студентських товариств можна буде засягнути докладних інформацій про студії у всіх високих школах у Львові і в краю. Потребуючі можуть туди зголошуватися кожного дня в полудневих годинах.

—o—

# До українських світливців.

**Участь „Українського Фотографічного Товариства" у світовій виставі в Шикаго.**

Місто Шикаго робить останні приготування до всесвітньої вистави, що відбудеться в 1933 році. Виставовий комітет допустив до участи у виставі крім усіх державних народів і нарід український. Наша американська еміграція приступає до будови українського павільону, який запрезентує нас перед світом.

Свідоме труднощів, які стрінуть виставовий комітет у збиранні експонатів, „УФОТО" ставить до диспозиції комітету збірку мистецьких світлин, які зілюструють наш краєвид, архітектуру церков, типи й життя українського народу.

Незалежно від участи у світовій виставі, до якої запрошуємо всіх фото-аматорів, улаштовуємо вже в перших днях листопада в Музею Н. Т. Ш. фотографічну виставу Львова, з якої більшість образів помандрує до Шикаго.

Тож до праці, світливці! Взиваємо вас до участи в обох імпрезах.

„УФОТО"
(Львів, Ходоровського 15).

—o—

# Дописи.

РАВА РУСЬКА. **(Свято Поляглих у Вербиці. — Довірочна нарада УНДО. — Равщина Шевченкові. — Український театр. — Пожежі).** Дня 14. серпня ц. р. відбулося величаве свято поляглих у Вербиці. Свято розпочалося торжественною Службою Божою і панахидою у місцевій церкві при співучасти 5-ох священиків. У поході на місцевий цвинтар взяли участь делегати культурно-освітніх та економічних установ повіту, а також приватні особи з 115-ма ріжнородними вінками; були непроглядні маси народу. В тім часі, коли похід зайшов на могили, штафета передала духовенству чашу, наповнену землею з могил українських поляглих, принесену штафетовим бігом з Карова, Угнова і Піддубець. По панахидах над могилами виголосив коротку проповідь о. Гура, парох з Тяглова, а по проповіди довшу промову посол Володимир Кохан. Підчас Служби Божої, походу і на цвинтарі співав місцевий хор під управою п. Наврота Івана. Свято закінчено відспіванням стрілецьких пісень та національного гимну. Слід зазначити, що командант місцевого постерунку поліції в часі походу вдерся поміж делегатів і відбирав вінки, чим спричинив замішання серед учасників. — В неділю 14. 8. відбулася довірочна нарада УНДО в Тенетиськах. Присутніх на нараді около 350 осіб. Реферат про значіння організації та звідомлення з діяльности У. П. Р. зложив посол Кохан. По дискусії ухвалено одноголосно відповідні резолюції. — Дня 21. 8. стараннями Філії „Просвіти" в Раві Руській святкувала Равщина концертом роковини Шевченка. На програму концерту, що пройшов з успіхом, зложилося 16 точок, а саме: вступне слово, яке виголосив лікар д-р Ґоцький Роман, хорові продукції і декламації. Хорові продукції виконали хори читалень „Просвіти", а саме: хор читальні з Потелича під управою студ. техніки п. Мастикаша Миколи, хор чит. з Любичі Камеральної під управою абсольвента семинарії п. Королька Йосифа і хор чит. з Рави Руської під управою д-ра Карпевича Богдана. Приємне враження на присутніх зробили декламації, виголошені малими дітьми з Любичі Камеральної та п. Білозорівною Іванкою з Рави Руської. Щодо виконання хорових продукцій, то під кожним оглядом на перше місце в тут. повіті вибивається хор чит. „Просвіти" в Потеличі. Концерт закінчено відспіванням національного гимну. На будуче диригенти хорів повинні би підбирати пісні, які відповідалиб змістом уладжуваному святові. — Від дня 20. до 22. 8 гостив у Раві Руській український театр ревій під управою Яреми Стадника. Підчас свого побуту поставив він ревії: 1) „Жінки горою", 2) „Тримаймося, не даймося". У гуртових виступах писувався п. Я. Стадник, його дружина та п. Маренін. Окремо треба згадати, що гарне враження викликала у присутніх своїм виступом п. Стадникова, яка відспівала кілька народніх пісень, за що присутні нагородили її гучними оплесками. — В ночі з 24. на 25. 8. вибухла пожежа у забудуваннях п. Хомутника Івана в Улицьку Зарубанім. Згоріли стодоля зі збіжем та хліви з безрогами. Причина пожежі невідома.

—o—

# СПОРТ.

### УКРАЇНА — ЛЄХІЯ.

В неділю 4. ц. м. відбудуться товариські змагання між Україною і Лехією на 40. п. п. (Погулянка) в год. 11 рано. Україна виставить до цих змагань найліпший склад з Петровом на середині нападу і зі Скреготою в обороні.

### ЧОРНОМОРЦІ — УРСК.

Відплатні мячеві змагання цих дружин за мистецтво У. С. С. відбудуться в неділю, 4. IX., в год. 16.15 на грищі Ж. С. К. „Гасмонея" у Кривчичах.

### КРАЄВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

В суботу і неділю 3. і 4. вересня ц. р. відбудуться у Львові на „Світезі" краєві мистецькі змагання у плаванні. Початок: год. 3.30. Вступ 30 і 50 сот.

—o—

# Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 1. IX. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 2·60 зол., за літру молока 17—18 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 3·40—3·50 зол.



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

## Смерть Степана Васильченка.

Далекою дорогою, через чужинні осередки, приходить звістка про смерть нашого письменника Степана Васильченка. Перевірити її нема змоги. Прізвище Васильченка мало каже нашому ширшому загалові, дарма, що це був один із більших наших письменників, який почав свою літературну працю ще 1910 року.

Справжнє його прізвище Панасенко. Він із походження селянин, із професії народній учитель. Ближчих звісток про його працю чи діяльність за останніх десять літ не маємо ніяких. Васильченко стояв осторонь політичного життя і не займав ніякого визначнішого становища. У 1929 р. у „Державнім Видавництві України" вийшла повна збірка його творів; туди ввійшли всі його кращі оповідання та песи, що користуються досі великим успіхом в аматорських театрах („На перші гулі", „Не співайте півні").

Васильченко майстер мініятур. Його коротенькі оповідання використовують здебільша сільське життя, психольогію шкільної дітвори й малих дітей. Не вважаючи на те, що ті сюжети спільні в нього із численними іншими нашими письменниками, він має власний оригінальний хист, що не робить ніодної його теми сірою, безбарвною. Він єднає з нахилом до мрійливости тонкий український гумор, що навіть із трагічних картин добуває промінь погідної усмішки.

Серед нових радянських письменників, які виключну увагу присвятили соціяльним питанням і свідомо звернулись до нового героя своєї літератури — робітника, Васильченко залишився старим романтиком, що все ще живе поезією села, якого не торкнулась машина державного апарату. Мова його оповідань соковита та запашна, чисто народня. Жаль, що цього письменника знають у нас так мало; хоча би, з огляду на його мову та сюжети варт би перевидати у нас його найкращі оповідання у загальнодоступній збірці.

---

## ВІДГУКИ ДНЯ.

### Над Прутом у лузі.

Він: Прошу вважати, там глибоко!

Вона: (Подивилася хто це сказав і відвернулася).

Він: Можете втопитися...

Вона: (Здвигнула раменами.) Вмію плавати.

Він: Але там є підводний вир. Шкода булоб такої ладної дівчини.

Вона: (Усміхнулася кутиками очей.) Не боюся вирів.

Він: Навіть життевих?

Вона: Навіть. (По хвилі) Послухаю вас і не полізу.

Він: (Встає). Добре робите, чи то конче купатися.

Вона: (Оглядає околицю). О, яка гарна стежка...

Він: ...І ніхто нею не ходить. Може... пройдемося.

Вона: (Енергійно перечить). Дякую дуже. Я ходжу сама.

(Йдуть. Стежка чимраз більше тіниста.)

Він: Боже, як тут гарно... (сумно) а я такий самітний...

Вона: Тепер хіба ні...

Він: Яка в вас маленька ручка.

Вона: Зовсім не така маленька. Пустіть!

Він: І така гладенька, гладенька...

Вона: Що ви? Дайте спо..

Він: ...

Вона: Що за спосіб... Нечемний..

Він: Та що такого великого!?

Вона: Певне, що великого.

Він: Вибач. Більше не буд...

Вона: Пус...

Він: ...

Вона: ...

Він: Яка ти солодка дівчина.

Вона: А який ти незносний хлопець.

Він: Але не дуже!?

Вона: Дуже. Гніваюся. Пус...

Він: ...

Вона: ...

Вона: Ні-ні, слово даю...

Він: Направду... Слово даю...

Він: ...!

Вона: ...!

Вона: (Надута). Я по тобі того не сподівалася.

Він: Щож я пораджу, що ти така гарна.

Вона: А не будеш сміятися з мене?!

Він: Я з тебе? Кохана, моя, я з тебе?!

Він: ...

Вона: Ані слова більше. Ходім. Там десь завважили вже...

(Вертають: Пляжа, ріка і погода така як була).

Вона: Мені вже час на обід. До побачення!

Він: Позволиш, що представлюся...

**Галактіон Чіпка.**

---



## НОВИНКИ



— **Нинішне число „Діла"** появляється знов тільки на чотирьох сторінках, тому, що досі не наспів відповідний до звичайного розміру щоденника папір. Зате завтрішне число появиться на 8 сторінках.

— **Редакційні вісти.** Повернули з літньої відпустки члени редакції „Діла" **І. Кедрин і д-р Михайло Рудницький.**

— **Львів — одно із найдорожчих міст.** Статистика стверджує, що Львів з огляду на ціни стоїть після Варшави, Вильна, Люблина, Познаня, Бидгощі та Торуня. Наприклад кільо хліба коштує у Львові 48 сот., а в інших містах кільо на хліб вагається 36 і 40 сот., ціна кіля цукру у Львові 2 зол. 50 сот, у Катовицях 2.20, у Варшаві тільки 2 зол. Чому це так? — невідомо.

— **Литовський уряд проти католицького університету.** Дня 28. серпня мало відбутись свято відчинення католицького університету, що постав із почину Центру Католицької Акції та при піддержці християнської демократії. Ковенський архиєпископ Сквірецький звернувся до міністра освіти Шакеніса, щоби той признав університетові державні права, на що міністр відповів, що цього зробити не може, бо не має спису професорів ні програми навчання. Міністр відмовився взяти участь у святі, а в день інавгурації фінансовий міністр дав доручення комендантові поліції, щоби заказав це свято. Коли численні представники духовенства та світські люди зібрались на свято, що мало відбутись у великій салі литовської гімназії, побачили зі здивуванням, що ворота, які ведуть до гімназії, опечатані поліцією. Урядова преса доказує, що плянований університет виховуватиме ворогів уряду.

— **Новий „Дом Людови".** Дня 4. ц. м. відбудеться посвячення „Дому Людового" в Кулачківцях, пов. Коломия.

— **Олімпійські літературні премії.** За прикладом славних грецьких олімпійських ігрищ пішла організація „Олімпійських ігрищ" у Льос Анджельос рішивши призначити цього року вперше премії за найкращий літературний і музичний твір, що звеличує енергію. Першу літературну нагороду дістав німецький письменник Павль Бауер за книжку „Боротьба з Гімалаями"; нагорода звязана зі золотою медалю та дипльомом. Другу премію дістав данець Осип Петерсен за книжку „Аргонавти", третьої не дістав ніхто. У музик другу премію дістав чех Осип Сук; першої та третьої не дали нікому.

— **Ріжні вістки.** Кілька французьких і німецьких міст зорганізувало виміну шкільної дітвори на час вакацій; управи дотичних міст приймали учнів-чужинців із виїмковою гостинністю. — У 1934 р. відбудеться всесвітній жидівський конгрес; виконавчий комітет для організації конгресу урядуватиме у Ню Йорку. — Із Німеччини вниїхало літом на чужину, головно у Францію, приблизно пів міліона туристів. — У льондонськім соборі св. Павла поставили голосник перед проповідницею, щоби проповіді можна передавати радіом; цю новинку зустріли численними протестами вірних. — Англійський лікар Еммерсон зробив експеримент, що найкращим засобом проти попарення є сильний вивар із чаю. — Нова статистика стверджує, що найчистішою країною щодо скількости вживаного мила є в Европі Німеччина. Після неї йдуть Англія, Франція та Чехословаччина. У СРСР на одну особу річно припадає вдесятеро менше мила, ніж у Німеччині і вдесятеро менше, ніж у Франції.

— **Новий воєнний винахід.** Англійська преса передає вістку із Риму, що двох італійських інжинірів Джуліємо де Люче та Феручіо Джерра зробили винахід, завдяки якому артилерія стане безшумною та бездимною, отже буде зовсім закрита перед ворогом. Офіціяльні проби зробили на всіх величезне враження. Після кожного вистрілу чути глухий звук, який нагадує удар молотка по залізу; цього звуку не чути на віддаль кількох метрів. Із дула гармати виходить легкий білий дим, що розсівається за кілька секунд. Рибалки, віддалені на 300 метрів і не догадувались, що по сусідству стріляють із гармати. Новий винахід можна прикласти не тільки до всіх калібрів артилерії, але також до рушниць і револьверів.

— **Спосіб на дорогі авта.** Союз власників таксівок у Берліні придумав спосіб, як заохотити пасажирів до їзди автом, якого люди з огляду на кризу щораз більше оминають. До таксівки шофер бере одночасно кілька осіб, що їдуть у тім самім напрямі і практичні німці ділять між собою кошти переїзду.

— **Золото з дна моря.** На побережі Норфолька почали добувати скарб, що находиться на дні моря. Із пароплавом „Меріда", що в 1911 р. зударився з американським пароплавом „Адмірал Фаррагут" пішло на дно багато золота та срібла в штабках і чимало дорогоцінного каміння. Для цієї праці збудували спеціяльну підводну камеру зі сильними електричними проєкторами. Водолази, що мають базу на пароплаві „Сальвір" уже віднайшли місце потонулого корабля. Підприємці сподіваються, що можна буде добути звідти на більш як на 100 міл. фр. дорогоцінностей.

— **Нова мода для колекціонерів.** У Льондоні заснували клюб аматорів, що збирають наклейки із коробок на сірники. Це новий рід манії, що може хутко дорівняти філателістиці. Товчок до неї дав сумної памяти сірниковий король Івар Крігер, що почав у ріжних країнах випускати на ринок коробки з ріжними рисунками. За ним цю моду приняла Японія. Там кожний більший ресторан пропонує своїм гостям сірники своєї фірми зі своєрідним рисунком. У Швеції появились сірники т. зв. „нерсіленд" себто дитячі, з віршиками для дітей. Нині німець Марк Гааз має вже колекцію 25.000 сірникових наклейок; одна англ. промислова фірма має їх 15.000. Є вже альбоми на такі наклейки, такі самі як на марки.

— **Як нищити комарів.** Француженка Жермена Гурдон винайшла апарат для нищення комарів. Він складається з прямовисної трубки, що має зверху електричну лямпку для приваблювання комарів із помпою, яка втягає їх. Експерименти переведені в Марселі виказали, що апарат убиває приблизно пів міліона комарів на годину.

— **Герой нашої доби.** У славному французькому літниську Довіль у місяці серпні звертала увагу міжнародньої публики така афіша: „У Касіно щодня виступає летун-співак Жорж Сіверський, що щовечора виступає у Льондоні". Росіянин Сіверський не тільки має голос, але й любить літак. Щодня в 4. год. пополудні він приїзджає з Льондону до Довіль, де виступає у Касіно в год. 5. Пів до шостої він відлітає до Льондону. З огляду на митні закони він мусить продовжувати свій шлях, що доходить до 380 км. і по дорозі осідає в Кале, де мусить предявляти свої документи. На майдан у Крайдон він приїзджає аж в год. 9 веч., звідкіля їде 20 км. автом до Гриніч, де саме підізжає корабель. На цьому кораблі він співає для подорожників до 2. год. уночі. Такою самою складною мандрівкою є його щоденний поворот до Довіль.

— **З „Товариства Мистецтва" (Т-ва Красних Штук).** На площі Сх. Торгів отворена тепер виставa творів Едварда Вітіга, одного з найкращих різбарів нинішніх часів. Рівночасно отворена вистава „Нової Генерації" Т-ва артистів-малярів. Окремі салі займають праці арт.-малярів Ем. Крхи й інж. арх. Ян. Вітвіцького. Вистава отворена щодня від 10. год. до 18. веч.

---

## ✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

**Павлина з Роздільських Лавровська,** вдова по бл. п. о. Антонієві, поч. крилошанинові й пароховi Болеховець, померла в 83. році життя, дня 28. серпня ц. р. у домі свого сина Володимира в Косові. В. і в. П. 355 1—1